

Landsthinget, men den vilde kun kunne være, at den enten alligevel søgte at fremme et saadant Lovarbejde, eller at den lod det ligge, hvilket Sidste jo maatte falde den saameget lettere, som den selv har sagt, at den kun vilde fremkomme med et saadant Lovarbejde under en Forudsætning, som allerede er bristet i Folkethinget, nemlig den, at man der gik ind paa dens Anskuelse om Jordfrihed og om den Forbindelse, hvori denne af Regjeringen er bleven sat med nærværende Sag. Da allerede dette indeholder tilstrækkelig Grund for Regjeringen til hverken nu eller siden, før Omstændighederne have forandret sig, at fremkomme med et saadant Lovforslag, saa kan jeg ikke skjønne, at der i denne Henseende kunde tillægges en saadan Udtalelse som den fra Udvalgets Fleertal fremkomne, selv om den var langt stærkere og langt bestemtere, end den er, en saa overordentlig Indflydelse, som Regjeringen har villet tillægge den. Det er, som sagt, en Loyalitetsfølelse, der har drevet mig til, naagtet den ærede Sidenrigsminister og jeg ere komne til samme Conclusion, og naagtet han i Præmisserne væsentlig har henholdt sig til mig, at udtale, at, dersom den nuværende ærede Regjering ikke kan komme ud af det med Landsthinget, ikke kan arbejde sammen med Landsthinget, saa staaer det for mig som en Gaade, med hvem den da kan arbejde sammen.

Hvad angaaer de tvende Dagsordener, af hvilke altsaa meget snart kun den ene vil foreligge, da skal jeg naturligvis ikke nu udhamre det Spørgsmaal, hvorvidt jeg har skrevet min Dagsorden i den Tanke, at dens første Deel dannede en bestemt Modspætning til Udvalgets Fleertals. Jeg hører nu til min store Glæde, at Udvalgets Fleertal finder meget vel at kunne gaae ind paa denne dens første Deel, og jeg har jo ikke nogensthemst Interesse i at afholde det fra at fatte et saadant i mine Dine meget prisværdigt Forsæt. Men jeg maa dog gjøre opmærksom paa, at, naar det dert er fastholdt, at Lovgivningsmagten er berettiget til at paabyde Fæstes Overgang til Selveiendom, saa er derved meent noget ganske Andet end enten at loffe dertil eller at true dertil. De loffende Midler har man brugt, og det er

naturligtvis, hvor man derved kan naae sit Maal med det Gode, altid bedre at bruge dem end Andet. Det er de tvenende Midler, der i Udvalgets Fleertals Motivering og i dets Dagsorden ere stillede i Udsigt. Jeg har dog ærlig skriftet, at jeg ikke troede, at dets Trusler vare stillede til egentlig at gjøre noget stærkt Indtryk; den eneste Trusel, som forekommer mig at have nogen virkelig Klem, nemlig den om en særlig Bessætning, om med andre Ord s. Gr. at lægge den dobbelte Skat paa Bondejord, som er i Godseieres Besiddelse, end paa anden Jord, troer jeg ikke vil blive anvendt, og jeg har endog saa meget stor Tvivl, om jeg selv nogenstunde vilde kunne stemme for den. Det, paa een Tønde Hartkorn at lægge den dobbelte Skat imod, hvad man har paa en anden, vilde være en meget erorbitant Foranstaltning, og dens Gjennemførelse vilde med Hensyn til Respccten for Eiendomsretten da navnlig ikke kunne taale den allermindste Sammenligning med det, som vilde flyde af, at de Punkter, som jeg har tilladt mig at antyde, bleve ophøiede til Lov, i hvis Følge enhver Godseier for sine Fæstegaarde vilde faae mindst ligesaa Meget, som Nogen har faaet ved frivilligt Salg, betydeligt Mere end det, som Staten har faaet for alt det Fæstegods, den har solgt, og fra 2 indtil 20 Gange saameget, som han selv har givet for Gaarden, hvilket jo beroer paa, til hvilken Tid han har kjøbt den. — Jeg troer, at min Dagsorden, selv uden de tilføiede 9 Punkter, vil have det Gode, at Landsthinget derved opretholder, hvad det tidligere har udtalt. I saa Henseende kan jeg nu ikke Andet end være bleven i høieste Grad forhøuset over, hvorledes først igaar et Medlem, og saa idag et andet Medlem, og det endog saa den ærede Ordfører, have foreholdt mig, at en saadan Dagsorden, tjær naar der ligger endeel Nar imellem, ikke i Enkelthederne kan være forbindende. Jeg begyndte jo netop igaar mit Foredrag med at sige — og jeg var endog saa hange for at trætte Thinget ved den Udførlighed og Styrke, hvormed jeg gjorde det overfor et æret Mindretal, som meente at kunne gavne den hele Sag ved uden Videre at henvise til disse Enkeltheder —, at saadanne Enkeltheder i en Dagsorden hverken